

EL LLENGUATGE

*Incises
i relatives*

Entre un terme relatiu i l'oració amb què aquest terme s'inicia, podem intercarlar una altra oració, que té aleshores el caràcter d'oració incisa o incident i que és, per tant, suprimible. Així, en una construcció com *Es una noia que, si no m'equivoco, ja ha vingut altres vegades*, l'oració de relatiu és, pròpiament, *que ja ha vingut altres vegades*, i si no m'equivoco, que hi figura intercalada, és una oració incisa, desvinculada del terme relatiu. Per tant, si un dels complements d'aquestes oracions incises ha d'ésser el mateix que designa l'antecedent del terme relatiu que les precedeix, no hi pot ésser representat per aquest relatiu, del qual, com hem dit, es troben desvinculades, sinó, normalment, per un pronom feble (o per la mateixa designació nominal de l'antecedent). Diem, així, *Es un llibre que, com que el va escriure un amic seu, elogia més del compte*, en què el terme relatiu *que* constitueix el complement directe de la forma verbal *elogia*, usada, per això, sense la companyia de cap pronom feble, mentre que el verb de l'oració incisa, *va escriure*, malgrat que figura, en la seqüència lineal de la frase, més acostat al terme relatiu, com que no hi té cap lligam, necessita imprescindiblement que el seu complement directe hi sigui representat per un pronom feble (*el*), tot i que l'antecedent d'aquest pronom és el mateix que el del relatiu (*el llibre*).

Exemples com el que hem dit, amb la intervenció d'un sol pronom feble, es resolen satisfactoriament sense que calgui aplicar-hi el raonament que hem exposat. Però si hi intervenen certes combinacions pronominals, com és ara *l'hi* l'ús correcte de les quals demana un coneixement exacte de les seves funcions i del seu mecanisme, és ben fàcil que fins i tot posseint-lo, en construccions com les que comentem, no s'encerti a trobar la solució adequada. Així, en una frase com *Es un llibre que, si no l'hi regalo jo, no li regalarà ningú*, l'ús dels pronoms febles podria ésser motiu de vacil·lació o error. L'oració condicional, com que és incisa, exigeix el conjunt pronominal *l'hi*, format per l'acusatiu (representant *el llibre*) més el datiu (la persona de qui parlem), car el relatiu no és cap complement d'aquesta oració. En l'oració de relatiu, aquest terme exercint-hi ja d'acusatiu, n'hi ha prou amb el pronom feble *li*, que és el complement datiu.

Albert Jané